

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-83-87>

УДК 330.131.5:338.22:332.142.6(1-22)

РОЛЬ КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ У ФОРМУВАННІ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ ЕКОСИСТЕМ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ: ІНФРАСТРУКТУРНИЙ ВИМІР

THE ROLE OF THE CREATIVE ECONOMY IN THE FORMATION OF ENTREPRENEURIAL ECOSYSTEMS IN RURAL AREAS: AN INFRASTRUCTURAL DIMENSION

Свиноус Іван Вікторович

доктор економічних наук, професор,
Білоцерківський національний аграрний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0346-1596>

Федорук Наталія Миколаївна

кандидат сільськогосподарських наук, доцент,
Білоцерківський національний аграрний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9683-8785>

Федорук Юрій Васильович

кандидат сільськогосподарських наук, доцент,
Білоцерківський національний аграрний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3921-7955>

Svynous Ivan, Fedoruk Nataliia, Fedoruk Yurii

Bila Tserkva National Agrarian University

У статті досліджено роль креативної економіки у формуванні підприємницьких екосистем сільських територій в інфраструктурному вимірі. Розкрито значення креативних індустрій як чинника розвитку локальної економіки, стимулювання інноваційної діяльності та формування нових моделей підприємництва. Доведено, що інтеграція креативної економіки сприяє формуванню кластерних структур, розвитку цифрових хабів, локального брендингу та партнерства між бізнесом, освітніми установами й громадськими організаціями. Встановлено, що комплексний розвиток фізичної, цифрової та соціальної інфраструктури створює передумови для активізації підприємницької ініціативи, підвищення інвестиційної привабливості територій і зміцнення економічної стійкості сільських громад. Обґрунтовано, що застосування екосистемного та кластерного підходів забезпечує формування інноваційного середовища, розвиток людського капіталу та підтримку сталого соціально-економічного розвитку сільських територій, сприяючи інтеграції локальних ресурсів, розвитку мережевої взаємодії та підвищенню конкурентоспроможності територіальних громад, активізації інноваційних проєктів і сталому розвитку локальних економічних систем.

Ключові слова: креативна економіка; підприємницькі екосистеми; сільські території; інфраструктурний розвиток; креативні індустрії; кластеризація; цифрові хаби; локальний розвиток; людський капітал; інноваційне середовище; економічна стійкість; територіальні громади.

The article examines the role of the creative economy in the formation of entrepreneurial ecosystems in rural areas from an infrastructural perspective. It highlights the importance of creative industries as a key driver of local economic development, fostering innovation activity and enabling the emergence of new entrepreneurial models based on knowledge, creativity, and digital transformation. The study demonstrates that the integration of creative economy principles into local development strategies supports the creation of diversified economic structures, encourages the development of small and medium-sized enterprises, and promotes the effective use of local cultural and intellectual resources. It is proven that the development of cluster-based structures, creative hubs, co-working spaces, and digital platforms strengthens collaboration among businesses, educational institutions, local authorities, and civil society organizations, thereby enhancing institutional capacity and governance effectiveness. The research

establishes that the comprehensive modernization of physical, digital, social, and institutional infrastructure plays a crucial role in stimulating entrepreneurial activity and improving investment attractiveness in rural territories. Particular attention is paid to the role of digitalization in expanding access to markets, supporting remote work opportunities, and facilitating knowledge exchange within entrepreneurial ecosystems. The implementation of ecosystem and cluster approaches contributes to the creation of innovative environments that enhance human capital development, encourage lifelong learning, and foster entrepreneurial culture at the local level. Furthermore, creative economy initiatives help rural communities overcome structural limitations by diversifying income sources, supporting cultural tourism, and strengthening local identity through branding strategies. The findings indicate that the formation of creative entrepreneurial ecosystems enhances network-based cooperation, stimulates innovation-driven projects, and creates new growth points that ensure long-term economic resilience and competitiveness. By integrating creative industries into regional and national development frameworks, rural communities can accelerate post-crisis recovery processes, increase social cohesion, and promote inclusive growth. Overall, the study emphasizes that the creative economy represents a strategic pathway toward sustainable development, enabling rural territories to adapt to global economic transformations while maintaining their unique socio-cultural characteristics.

Keywords: creative economy; entrepreneurial ecosystems; rural areas; infrastructure development; creative industries; clustering; digital hubs; local development; human capital; innovation environment; economic resilience; territorial communities.

Постановка проблеми. Сучасний розвиток сільських територій України відбувається в умовах глибоких структурних змін економіки, посилення цифровізації виробничих і управлінських процесів, а також необхідності формування нових моделей економічного зростання, орієнтованих на інновації та підвищення конкурентоспроможності. Традиційна спеціалізація сільських територій переважно на аграрному виробництві, попри її стратегічну важливість, не забезпечує достатнього рівня економічної диверсифікації, технологічного розвитку та стійкості до зовнішніх викликів, включаючи ринкову волатильність, демографічні зміни та глобальні трансформації. У зв'язку з цим актуалізується потреба пошуку нових драйверів розвитку, здатних активізувати підприємницьку ініціативу, модернізувати інфраструктуру та посилити роль людського капіталу у формуванні локальних економік.

Одним із перспективних напрямів виступає креативна економіка, яка ґрунтується на використанні знань, творчого потенціалу, культурних ресурсів і цифрових технологій як ключових факторів створення доданої вартості. Її інтеграція у розвиток територіальних громад сприяє формуванню підприємницьких екосистем – комплексних мереж взаємодії бізнесу, освітніх і культурних інституцій, органів місцевого самоврядування та громадських організацій. Такі екосистеми забезпечують підтримку інноваційного підприємництва, розвиток креативних індустрій, трансфер знань і створення нових бізнес-моделей, що дозволяє підвищити економічну стійкість територій, диверсифікувати структуру зайнятості та інтегрувати сільські громади у сучасні економічні процеси на національному та глобальному рівнях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Огляд наукових публікацій свідчить, що формування підприємницьких екосистем ґрунтується на інституційних підходах Д. Нортона [1], який підкреслює роль формальних і неформальних правил у забезпеченні ефективної взаємодії економічних агентів, а також на концепції підприємницьких екосистем, розробленій Д. Isenberg та Е. Stam [2; 3], де підприємництво розглядається як результат взаємодії інституцій, інфраструктури, фінансів і соціального середовища. Теоретичні засади креативної економіки, представлені у працях Р. Флориди та М. Портера [4; 5], акцентують значення креативного класу, кластеризації та територіальної концентрації ресурсів як чинників інноваційності, конкурентоспроможності та економічного зростання. Вітчизняні дослідження І. С. Каленюк, І. М. Унінець, Н. А. Кузнецової, О. Карінцевої, О. Кубатка та ін. [6–11] розкривають інституційні, соціально-економічні та інфраструктурні аспекти розвитку креативних індустрій і бізнес-екосистем, що підтверджує їх потенціал як драйвера формування підприємницьких екосистем сільських територій.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри наявність значної кількості досліджень, присвячених інституційним засадам розвитку підприємництва та концепції креативної економіки, недостатньо розкритими залишаються механізми інтеграції креативних індустрій у формування підприємницьких екосистем саме в сільських територіальних громадах. Потребує подальшого наукового обґрунтування інфраструктурний вимір розвитку таких екосистем у контексті післявоєнного відновлення, з урахуванням децентралізації, цифровізації та трансформації локальних економічних моделей.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає в обґрунтуванні ролі креативної економіки у формуванні підприємницьких екосистем сільських територій через розвиток інфраструктури та визначенні її впливу на інноваційність, диверсифікацію економіки і стійкість громад.

Виклад основного матеріалу дослідження. Концепція підприємницьких екосистем базується на міждисциплінарному поєднанні інституційних, інноваційних та регіонально-економічних підходів, що дозволяють комплексно пояснити механізми розвитку підприємництва та інновацій у територіальному вимірі. З позицій інституційної економіки ключове значення мають формальні та неформальні правила, які визначають стимули економічних агентів, рівень трансакційних витрат і ефективність взаємодії між суб'єктами ринку [1]. Інституційне середовище створює основу для розвитку підприємницької активності, забезпечуючи передбачуваність економічних процесів, доступ до ресурсів і захист прав власності.

Теорія підприємницьких екосистем розглядає підприємництво як результат взаємодії множини взаємопов'язаних елементів - підприємців, фінансових інститутів, освітніх структур, інфраструктури підтримки бізнесу, культурного середовища та мереж співпраці [2]. Подальший розвиток цієї концепції у працях S. Stam та інших дослідників акцентує увагу на ролі локального контексту, соціального капіталу та інституційної спроможності регіонів у формуванні сприятливих умов для інноваційної діяльності [3]. Водночас концепція креативного класу R. Florida підкреслює значення людського капіталу, творчих компетенцій і відкритого соціального середовища як ключових факторів економічного зростання та інноваційності територій [4].

Кластерна теорія M. Porter розглядає територіальну концентрацію взаємопов'язаних підприємств, постачальників, наукових установ і інституцій як чинник підвищення продуктивності, конкурентоспроможності та інноваційної активності [5]. Кластери створюють умови для обміну знаннями, формування спеціалізованої інфраструктури та розвитку партнерських мереж, що є важливим для становлення підприємницьких екосистем у сільських територіях.

Підприємницька екосистема включає взаємодію підприємців як ключових агентів змін; інституцій, що забезпечують нормативно-правову та організаційну основу; інфраструктури

(цифрової, освітньої, інноваційної та культурної), яка підтримує економічну активність; фінансових ресурсів, необхідних для розвитку бізнесу; а також знань і мереж взаємодії, що сприяють трансферу інновацій [6]. У цьому контексті креативна економіка виступає каталізатором формування підприємницьких екосистем, оскільки поєднує творчість, цифрові технології та підприємницьку ініціативу, стимулюючи появу нових бізнес-моделей, розвиток кластерних структур і посилення інноваційного потенціалу територіальних громад.

Креативна економіка характеризується високим рівнем інноваційності, гнучкістю бізнес-моделей і здатністю швидко адаптуватися до змін економічного середовища [7]. Вона базується на використанні знань, творчого потенціалу та нематеріальних активів – інтелектуальної власності, культурних ресурсів, брендів і цифрових технологій – що формують основу створення доданої вартості. Однією з ключових переваг креативних індустрій є відносно низькі бар'єри входу, оскільки започаткування бізнесу часто потребує менших капітальних інвестицій порівняно з традиційними виробничими секторами. Крім того, можливість дистанційної зайнятості та використання онлайн-платформ розширює доступ до ринків і сприяє інтеграції підприємців із сільських територій у глобальну економіку.

За даними міжнародних організацій, креативні індустрії забезпечують близько 3 % світового ВВП і понад 6 % глобальної зайнятості, демонструючи стабільне зростання навіть у кризові періоди. В Україні сектор креативної економіки до повномасштабної війни формував приблизно 3–4 % ВВП, причому значну частку становили малі підприємства та самозайняті особи, що свідчить про високий потенціал розвитку локального підприємництва. В умовах цифровізації економіки креативні бізнеси стають важливим чинником підвищення продуктивності: міжнародні дослідження показують, що впровадження цифрових інструментів може збільшувати ефективність малих підприємств на 10–20 %.

Для сільських територій креативна економіка відкриває нові напрями розвитку, що дозволяють диверсифікувати економічну діяльність і зменшити залежність від традиційного аграрного сектору. Серед таких напрямів – крафтове виробництво, яке базується на локальних традиціях і створює додану вартість через унікальність продукції; культурний туризм, що використовує історико-культурну

спадщину та природні ресурси територій; розвиток дизайну, IT і digital-сервісів, які забезпечують можливості дистанційної роботи; а також локальний брендинг продукції, спрямований на формування впізнаваності територій і просування місцевих товарів на внутрішніх та міжнародних ринках. У сукупності ці напрями сприяють створенню нових робочих місць, активізації підприємницької ініціативи та підвищенню економічної стійкості сільських громад.

Інфраструктура є ключовим елементом розвитку підприємницьких екосистем, оскільки формує матеріальне, технологічне та інституційне середовище, необхідне для створення, масштабування й підтримки підприємницької діяльності [8]. Рівень розвитку інфраструктури безпосередньо впливає на доступ підприємців до ринків, ресурсів і знань, а також визначає швидкість впровадження інновацій і здатність територіальних громад інтегруватися у національні та глобальні економічні мережі. Сучасний інфраструктурний вимір підприємницьких екосистем включає фізичну, цифрову, соціальну та інституційну складові, які взаємодіють між собою та створюють комплексну основу для розвитку бізнесу.

Фізична інфраструктура охоплює транспортні мережі, логістичні вузли, виробничі й складські приміщення, енергетичні ресурси та інженерні комунікації. Для сільських територій доступність транспортної інфраструктури є критичною умовою розвитку підприємництва, оскільки вона впливає на витрати доставки, швидкість доступу до ринків і можливість інтеграції у ланцюги постачання. За оцінками Світового банку, поліпшення логістичної інфраструктури може знижувати операційні витрати підприємств на 10–15 %, що підвищує їх конкурентоспроможність.

Цифрова інфраструктура є одним із ключових драйверів розвитку підприємницьких екосистем. Вона включає доступ до швидкісного інтернету, цифрові платформи, онлайн-ринкові сервіси, електронну комерцію, хмарні технології та інструменти цифрового управління бізнесом. За даними Міністерства цифрової трансформації України, рівень покриття швидкісним інтернетом у сільській місцевості суттєво зріс протягом останніх років, що сприяло розвитку дистанційної роботи та онлайн-бізнесу. Міжнародні дослідження OECD свідчать, що цифровізація може підвищувати продуктивність малих підприємств на 10–20 %, а використання електронної комерції

дозволяє малому бізнесу збільшувати обсяги продажів у середньому на 15–25 %. Крім того, впровадження цифрових платформ зменшує транзакційні витрати та розширює доступ до глобальних ринків.

Соціальна інфраструктура включає освітні центри, коворкінг-простори, креативні хаби, центри професійного розвитку та неформальної освіти. За оцінками Європейської комісії, розвиток інноваційних освітніх просторів і підприємницьких центрів сприяє зростанню рівня самозайнятості та стартап-активності на 15–20 %. Соціальна інфраструктура забезпечує формування людського капіталу, розвиток підприємницьких компетенцій і створення середовища для обміну знаннями та співпраці.

Інституційна інфраструктура охоплює бізнес-інкубатори, акселераційні програми, кластери, центри підтримки підприємництва, грантові програми та фінансові механізми розвитку бізнесу. За даними Європейської мережі підтримки підприємництва (Enterprise Europe Network), участь у кластерних і інкубаційних програмах може підвищувати інноваційну активність підприємств на 20–30 %, що підтверджує їхню роль у формуванні ефективних підприємницьких екосистем.

Комплексний розвиток фізичної, цифрової, соціальної та інституційної інфраструктури створює основу для формування сучасних підприємницьких екосистем у сільських територіях, забезпечуючи підвищення економічної стійкості, розвиток інновацій і інтеграцію локального бізнесу у цифрову економіку.

Креативні індустрії відіграють важливу роль у формуванні сучасних підприємницьких екосистем, оскільки стимулюють розвиток стартапів, активізують мережеві взаємодії та сприяють появі нових бізнес-моделей, орієнтованих на використання знань, творчості та цифрових технологій [9]. Вони створюють сприятливе середовище для запуску інноваційних проєктів у сферах дизайну, IT, медіа, культурного підприємництва, крафтового виробництва та цифрових сервісів. За даними міжнародних організацій (UNCTAD, UNESCO), креативні індустрії забезпечують близько 3 % світового ВВП і понад 6 % зайнятості, демонструючи стабільну динаміку розвитку навіть у періоди економічної нестабільності. В Україні, за оцінками аналітичних досліджень креативної економіки, сектор до повномасштабної війни формував приблизно 3–4 % ВВП, причому значна частка підприємств належала до малого та мікробізнесу,

що підкреслює його потенціал для розвитку локального підприємництва.

Креативні індустрії стимулюють формування мережевих взаємодій між підприємцями, освітніми установами, культурними організаціями та інституціями підтримки бізнесу, що сприяє обміну знаннями та розвитку інновацій. Мережеві структури дозволяють швидше поширювати нові ідеї, залучати інвестиції та створювати колабораційні бізнес-моделі. Водночас розвиток цифрових платформ і онлайн-ринків забезпечує можливість масштабування бізнесу без значних територіальних обмежень, що особливо актуально для сільських територій.

Важливим результатом є розвиток локальних кластерів, які об'єднують взаємопов'язані підприємства, постачальників, освітні та культурні інституції навколо спільної спеціалізації. За оцінками OECD, кластерний підхід може підвищувати інноваційну активність підприємств на 20–30 % і сприяти зростанню продуктивності через ефект агломерації та обмін знаннями. Локальні креативні кластери дозволяють територіям формувати власну економічну ідентичність, розвивати унікальні конкурентні переваги та створювати нові точки економічного зростання [10]. У результаті креативні індустрії виступають каталізатором розвитку інноваційної економіки, підсилюючи економічну спеціалізацію територій і сприяючи їх інтеграції у ширші економічні мережі.

Людський капітал виступає ключовим фактором розвитку креативних екосистем, оскільки саме рівень знань, навичок і творчого потенціалу визначає здатність територій генерувати інновації, формувати нові бізнес-моделі та адаптуватися до швидких економічних змін. У межах креативної економіки людський капітал розглядається як стратегічний ресурс, що поєднує професійні компетенції, культурний досвід, цифрову грамотність і підприємницьку ініціативу. Науковці підкреслюють, що концентрація творчого людського капіталу є одним із ключових чинників економічного зростання та конкурентоспроможності територій, оскільки вона стимулює інноваційні процеси та формує середовище відкритості до нових ідей [11].

До ключових складових людського капіталу у креативних екосистемах належать:

– креативні компетенції, які охоплюють здатність до генерації інноваційних ідей, міждисциплінарного мислення, творчого вирішення проблем і створення унікальних продуктів або послуг. Такі компетенції фор-

муються через поєднання освіти, культурного досвіду та практичної діяльності у творчих сферах. За даними UNESCO, сектор культурних і креативних індустрій забезпечує понад 50 млн робочих місць у світі та генерує близько 3 % глобального ВВП, що свідчить про високий попит на творчі професії та їхній вплив на економічний розвиток. Крім того, дослідження UNCTAD показують, що експорт креативних товарів і послуг демонструє стабільну тенденцію до зростання, підтверджуючи роль творчих компетенцій як драйвера інноваційної економіки.

– підприємницьке мислення, яке передбачає готовність до ризику, здатність ідентифікувати ринкові можливості, ефективно управляти ресурсами та трансформувати ідеї у бізнес-проекти. Розвиток підприємницьких компетенцій сприяє активізації самозайнятості та створенню стартапів, особливо у креативних індустріях, де інновації часто базуються на індивідуальних ініціативах. Дослідження Європейської комісії показують, що розвиток підприємницьких навичок може підвищувати рівень самозайнятості молоді на 15–20 %, а участь у стартап-екосистемах збільшує шанси створення нових підприємств на 25–30 %. Для сільських територій це має особливе значення, оскільки сприяє диверсифікації зайнятості та зменшенню трудової міграції.

– цифрові навички, які включають використання цифрових платформ, онлайн-комунікацій, електронної комерції, аналізу даних і сучасних інформаційних технологій. За оцінками OECD, цифровізація може підвищувати продуктивність малих підприємств на 10–20 %, а впровадження цифрових інструментів дозволяє бізнесу збільшувати обсяги продажів у середньому на 15–25 %. За даними Європейської комісії, понад 90 % нових робочих місць у країнах ЄС потребують базових цифрових компетенцій, що підкреслює їх стратегічну важливість для розвитку підприємницьких екосистем. Для сільських територій розвиток цифрових навичок сприяє подоланню територіальних обмежень, розширює доступ до глобальних ринків і забезпечує нові можливості дистанційної зайнятості.

У сукупності зазначені складові людського капіталу формують основу креативних екосистем, забезпечуючи здатність територій до інноваційного розвитку, адаптації до економічних змін і створення стійких підприємницьких моделей, орієнтованих на знання та цифрові технології.

Для сільських територій розвиток людського капіталу має особливе значення, оскільки сприяє утриманню молоді, формуванню підприємницької культури та зменшенню міграційних процесів. Інвестиції у освіту, професійне навчання, розвиток креативних і цифрових компетенцій створюють основу для формування стійких креативних екосистем, здатних забезпечити інноваційний розвиток, диверсифікацію економіки та підвищення конкурентоспроможності територіальних громад.

З урахуванням визначальної ролі людського капіталу, інфраструктури та інституційної підтримки у формуванні підприємницьких екосистем постає необхідність окреслення практичних напрямів розвитку, здатних забезпечити інтеграцію креативної економіки у соціально-економічний простір сільських територій. Реалізація креативного потенціалу громад потребує системних управлінських рішень, спрямованих на створення сприятливого середовища для інноваційного підприємництва, розвитку цифрових платформ і зміцнення партнерських мереж. У цьому контексті доцільно виокремити ключові практичні напрями, які можуть стати основою формування стійких підприємницьких екосистем і підвищення конкурентоспроможності територіальних громад.

Формування креативних кластерів. Розвиток креативних кластерів у сільських територіальних громадах сприяє об'єднанню підприємців, освітніх установ, культурних організацій і органів місцевого самоврядування навколо спільних інноваційних проєктів та стратегій розвитку. Кластерний підхід дозволяє концентрувати ресурси, створювати ефекти синергії, розвивати горизонтальні зв'язки між учасниками ринку та формувати спеціалізовані локальні екосистеми. Важливою перевагою кластерів є можливість спільного використання інфраструктури, доступу до фінансових і консультаційних послуг, а також розвитку спільних маркетингових стратегій. У результаті підвищується продуктивність бізнесу, формується локальна економічна спеціалізація та посилюється конкурентоспроможність територій як на регіональному, так і на міжнародному рівнях.

Розвиток digital rural hubs. Створення цифрових центрів у сільських громадах забезпечує доступ до швидкісного інтернету, сучасних цифрових технологій і онлайн-платформ, що є критично важливим для розвитку дистанційної зайнятості, цифрового підприємництва та

електронної комерції. Digital rural hubs можуть виконувати функції коворкінг-просторів, освітніх майданчиків і центрів підтримки стартапів, надаючи доступ до навчання, консультацій і технологічних ресурсів. Вони сприяють інтеграції локальних підприємців у цифрову економіку, розвитку інноваційних бізнес-моделей і зменшенню цифрового розриву між міськими та сільськими територіями, що особливо актуально в умовах цифрової трансформації економіки.

Підтримка локальних брендів. Формування та просування локальних брендів на основі культурної спадщини, традиційних ремесел, гастрономічної унікальності або природних ресурсів дозволяє створювати додану вартість і підвищувати впізнаваність територій. Локальний брендинг сприяє розвитку туризму, популяризації місцевих продуктів і формуванню позитивного іміджу громад. Використання цифрових маркетингових інструментів, соціальних мереж, платформ електронної комерції та механізмів географічних зазначень дозволяє місцевим виробникам виходити на ширші ринки, розширювати канали збуту та зміцнювати позиції малого і середнього бізнесу.

Партнерство університетів і бізнесу. Взаємодія між освітніми установами та підприємницьким сектором забезпечує ефективний трансфер знань і технологій, розвиток інноваційних проєктів та підготовку фахівців із актуальними компетенціями. Це може реалізовуватися через дуальні освітні програми, спільні дослідницькі лабораторії, бізнес-інкубатори, стажування студентів, акселераційні програми й менторські ініціативи. Такий підхід сприяє формуванню підприємницького мислення, розвитку прикладних навичок і створенню умов для появи нових стартапів у межах локальних екосистем.

Створення інноваційних центрів у громадах. Інноваційні центри можуть виступати платформами для розвитку стартапів, креативних проєктів і міжсекторальної співпраці, забезпечуючи доступ до консалтингових послуг, фінансових інструментів, навчальних програм і технологічних ресурсів. Вони можуть виконувати роль точок концентрації інноваційної активності, сприяти розвитку мереж взаємодії між підприємцями, науковцями та громадськими організаціями, а також стимулювати впровадження нових технологій і бізнес-рішень. Створення таких центрів дозволяє активізувати підприємницьку діяльність, залучати інвестиції та формувати стійкі

підприємницькі екосистеми, здатні забезпечити довгостроковий розвиток сільських територіальних громад.

Реалізація зазначених практичних напрямів сприяє формуванню комплексної підприємницької екосистеми, у якій креативні кластери, цифрові центри, локальний брендинг, партнерство освіти і бізнесу та інноваційні платформи виступають взаємодоповнюючими елементами розвитку. Такий підхід забезпечує концентрацію ресурсів, активізацію інноваційної діяльності, розвиток людського капіталу та інтеграцію локального бізнесу у цифрову економіку. У результаті підвищується конкурентоспроможність територіальних громад, посилюється їх економічна спеціалізація та створюються передумови для сталого й інноваційно орієнтованого розвитку сільських територій.

Висновки. Креативна економіка є ключовим чинником формування підприємницьких екосистем сільських територій, забезпечуючи інтеграцію інфраструктурних ресурсів, людського капіталу та інноваційних бізнес-моделей у єдину систему розвитку. Вона сприяє активізації підприємницької ініціативи, розвитку нових форм зайнятості та створенню доданої вартості на основі знань, творчості й цифрових технологій. Завдяки поєднанню

культурних ресурсів, інноваційних підходів і цифрових інструментів креативна економіка відкриває можливості для формування нових секторів економіки, що зменшують залежність сільських територій від традиційної галузевої спеціалізації.

Її розвиток сприяє підвищенню конкурентоспроможності територіальних громад через створення локальних кластерів, розвиток брендингу продукції та інтеграцію підприємців у національні й глобальні ринки. Крім того, креативні індустрії стимулюють модернізацію інфраструктури - цифрової, освітньої та соціокультурної, що формує сприятливе середовище для інноваційної взаємодії між бізнесом, освітою та громадою. Важливим результатом є диверсифікація економіки, зростання ролі малого і середнього підприємництва та посилення інституційної спроможності територій.

У довгостроковій перспективі розвиток креативної економіки сприяє зміцненню соціально-економічної стійкості громад, утриманню людського капіталу, розвитку підприємницької культури та формуванню інноваційних екосистем, здатних адаптуватися до сучасних викликів і забезпечувати сталий розвиток сільських територій в умовах глобальних трансформацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. North D. C. *Institutions, institutional change and economic performance*. Cambridge : Cambridge University Press, 1990. 152 p.
2. Isenberg D. J. How to start an entrepreneurial revolution. *Harvard Business Review*. 2010. Vol. 88, No. 6. P. 40–50.
3. Stam E. Entrepreneurial ecosystems and regional policy: A sympathetic critique. *European Planning Studies*. 2015. Vol. 23, No. 9. P. 1759–1769.
4. Florida R. *The rise of the creative class: And how it's transforming work, leisure, community and everyday life*. New York : Basic Books, 2002. 404 p.
5. Porter M. E. Clusters and the new economics of competition. *Harvard Business Review*. 1998. Vol. 76, No. 6. P. 77–90.
6. Каленюк І. С., Унінець І. М. Екосистема смарт-економіки в глобальному середовищі. *Стратегія економічного розвитку України*. 2021. № 49. С. 5–20.
7. Каленюк І. С., Кузнецова Н. А. Креативна економіка у світовому інноваційному процесі. *Міжнародна економічна політика*. 2022. № 1. С. 101–123.
8. Horban S., Bilenko O. Бізнес-екосистеми в Україні: стан та перспективи розвитку. *Social Development: Economic and Legal Issues*. 2025. № 4.
9. Карінцева О., Кубатко О., Балагуровська І., Колесник Р. Інституціональні та соціально-економічні передумови формування креативного капіталу. *Сталий розвиток економіки*. 2025. № 4 (55). С. 468–476.
10. Скворонська І. В., Синківський І. І. Детермінанти кластеризації креативних індустрій в міжнародному контексті. *Молодий вчений*. 2017. № 4. С. 752–757.
11. Поснова Т. В., Химорода О. П., Тершак Н. А. Креативна економіка: сутність, особливості та передумови формування. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2018. № 3 (2). С. 81–87.

REFERENCES:

1. North, D. C. (1990). *Institutions, institutional change and economic performance*. Cambridge University Press. 152 p.
2. Isenberg, D. J. (2010). How to start an entrepreneurial revolution. *Harvard Business Review*, 88(6), 40–50.
3. Stam, E. (2015). Entrepreneurial ecosystems and regional policy: A sympathetic critique. *European Planning Studies*, 23(9), 1759–1769.
4. Florida, R. (2002). *The rise of the creative class: And how it's transforming work, leisure, community and everyday life*. Basic Books. 404 p.
5. Porter, M. E. (1998). Clusters and the new economics of competition. *Harvard Business Review*, 76(6), 77–90.
6. Kaleniuk, I. S., & Uninets, I. M. (2021). Ekosystema smart-ekonomiky v hlobalnomu seredovyshchi [Smart economy ecosystem in the global environment]. *Stratehiia ekonomichnoho rozvytku Ukrainy*, (49), 5–20.
7. Kaleniuk, I. S., & Kuznetsova, N. A. (2022). Kreatyvna ekonomika u svitovomu innovatsiinomu protsesi [Creative economy in the global innovation process]. *Mizhnarodna ekonomichna polityka*, (1), 101–123.
8. Horban, S., & Bilenko, O. (2025). Biznes-ekosystemy v Ukraini: stan ta perspektyvy rozvytku [Business ecosystems in Ukraine: Current state and development prospects]. *Social Development: Economic and Legal Issues*, (4).
9. Karintseva, O., Kubatko, O., Balahurovska, I., & Kolesnyk, R. (2025). Instytutsionalni ta sotsialno-ekonomichni peredumovy formuvannia kreatyvnoho kapitalu [Institutional and socio-economic prerequisites for the formation of creative capital]. *Stalyi rozvytok ekonomiky*, 4(55), 468–476.
10. Skavronska, I. V., & Synkivskiy, I. I. (2017). Determinanty klasteryzatsii kreatyvnykh industrii v mizhnarodnomu konteksti [Determinants of clustering of creative industries in the international context]. *Molodyi vchenyi*, (4), 752–757.
11. Posnova, T. V., Khymoroda, O. P., & Tershak, N. A. (2018). Kreatyvna ekonomika: sutnist, osoblyvosti ta peredumovy formuvannia [Creative economy: Essence, features, and prerequisites of formation]. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal "Internauka"*, 3(2), 81–87.

Дата надходження статті: 21.02.2026

Дата прийняття статті: 06.03.2026

Дата публікації статті: 11.03.2026